

BALOGH GÁBOR

A kutya, aki nyulakról álmodott

A hat láb az éjszakai felhőszakadás emlékeit kerülgetve taposta az ösvényt. Dombok között kanyargott a csapás, nektárral csábító vadvirágok és bódító illatot pihegő füvek között, hallgatag erdőkön át, kolompszagú legelőkön keresztül. A kátyúban víz komorlott, dülledtszemű békák menekültek csobogva a zavaros mélybe a közelgő lábak elől.

– Kutya meleg van ma is! – törölgette izzadó homlokát egy emelkedő tetejére érve az ember. Az eb a kutya szóra vadul csóválni kezdte a farkát.

– Emlékszem, valamikor itt úgy, de úgy futottál, hogy elég volt visszakiabálni. Most meg... Megöregedtél, hiába.

Az ember sem volt már fiatal, lekonyuló bajusza szürkére fakult, gyér haja már csak a tarkóját meg a fülei környékét fedte, inas kezére barna viaszfoltokat csepegtetett az idő. Ám a kutya hozzá képest már aggastyánnak számított. Pofája fehér volt, szőre zsírosan filcesedett, járása pedig olyan, mintha tojásokon lépdelt volna.

Külsőre hasonlított hát egymásra a két öreg, mint ahogy oly gyakorta megcsik kutyával és gazdájával, de volt köztük egy nagy különbség. Éjszakánként az ember álmatlan álomba horkolta magát és öntudatlanul lebegett a reggeli túlpárt felé, míg az eb vidám futásokról és nyulakról álmodott.

– Na, gyere, lerövidítjük az utat, van egy kis gyaloghíd a patakon. De hiszen te is tudod, már ha még emlékszel rá...

Elindultak újra, és a gazda nem is sejtette, hogy az öreg kutya bizony emlékszik mindenre. De hát hogyan is ismerné egy egyszerű ember a kutyalet ezernyi titkát, hogyan is ismerhetné ki magát a kutyaemlékezet lerágott csontokkal és izgató szagokkal telikapart kotorékjában? Hiszen ő csak egy ember.

Lám, az imént is elment amellet a kecskerágóbokor mellett, amit a kutya oly tüzetesen megszaglászott. És a kétlábúnak fogalma sem volt róla, hogy a bokornál nem is oly régen róka vágott át az ösvényen. Sőt. A bokron túl egy másik róka szagát is megérezte az eb, s mivel az ösvény addigi része mentes volt ezektől a szagoktól, tudta azt is, hogy a csapáson haladó róka, miután keresztezte a másik útját, elkanyarodott utána a fák közé. Talán találkozott is már azóta...

– Emlékszel? – bökött az ember jobbra, ahol a fákon túl elősárgállott a búzaföld. Nyulat kergettél itt valamikor. De megfogni akkor sem tudtad. Most meg már meg se próbálnád, mi?

A kutya jól emlékezett a nyúlra. Nagy futás volt, túl a mezőn, át a következő erdőn, azon is keresztül, aztán be a szomszédos völgybe. A nyúl húsa

BALOGH GÁBOR 1963-ban született Győrben, ma is ott él. Eddig két önálló kötete jelent meg: *Véges vadászmezők* (1993, novellagyűjtemény), *Vigyázzmenet* (2012, regény). *Galambos, az indián* című novellájából **Simonyi Balázs filmrendező 2015-ben filmet forgatott.**

tej- és lucernaízű volt, csontjai puhák, akár a vaj, nem tudtak ellenállni a kutyafogaknak. Mikor visszatért a gazdához, az észre sem vette a szőrszálat a szája szélén, se az eb jóllakott lustaságát. Csak korholta mihasznaságáért, hogy még egy idei fiányúllal sem bírt. Az ember arra számított, hogy a kutya majd megfogja a nyulat, s azt odahozza neki. Más lehetőségre nem is gondolt, és az egyedül visszatérő kutya láttán elfogta a csalódottság.

Fogatlan ínyén a kutya még most is érezte a néhai nyúl ízét, és nyála a földre cseppent.

– Nyálzol? – nézett rá az ember. – Látod, nem volt érdemes megöregedni – megsimogatta az állat fejét. – Minden véget ér egyszer.

Sóhajtva elnézett észak felé, és a saját fiatalságára gondolt. Tudta, hogy ott vannak a hegyek. Némelyiknek talán még most is hó van a tetején. Ott kell hogy legyenek, hiszen fiatal korában sokszor bámulta őket sóvárogva, szentül megfogadva, hogy egyszer elindul feléjük. De sosem kerekedett fel. Csak halogatta az utazást, a régi álmok elkoptak, kifakultak, néha éjszakánként felriasztották, és olyankor szégyellte magát, hogy hűtlen lett terveéhez. Másnapra aztán elfeledte az egészet a következő felriadásig. Sose ment fel a havasok birodalmába. Most meg már minek? Hiszen már el sem lát a hegyekig.

Rossz lett a kedve. Ahogy erre az ösvényre lépett, minduntalan régi emlékekbe botlott. Emlékekbe, amelyek egyre távolabbiak. És visszahozhatatlannak. És a legszebb emlék közepén is ott éktelenkedik valami szennyesfekete, néha csak körömujjni piszok, ami elkövetett hibáira, tévedéseire emlékeztette. Haragudott már magára, hogy elindult erre az útra.

– Ez is csak miattad van! – mondta a kutyának. – Fene a haszontalan, kenyérpusztító fajtádat. Többé sose jövök erre, annyi szent!

Morgolódtott volna még tovább is, de torkára forrasztotta szavait a patak morajlása.

Gyanakodva állt meg.

Nem olyan hang volt ez, mint máskor. Nem a habok csilingelő locsogása, nem a kövek közt fickándozó áramlatok fecsegése. Ez moraj volt. Komoly és haragos, szinte vészjósló.

Még pár lépés, és meglátta az útkanyarból a hidat, meg a patakot. Megvakarta a fejét.

– Nagy zuhé volt alighanem az éjjel odafönt is – bökött orrával a nem látható, mégis ott levő hegyek felé. – Most hogy megyünk át?

A fából ácsolt gyaloghíd pallójáig ért a zavaros áradat, mely úgy hömpölygött a csordultig töltött mederben, mint valami összeszorított óceán. A híd ide-oda imbolygott, amint a patak ostromolta.

A kutya nyüszíteni kezdett. Sosem szerette a vizet.

– Mégiscsak a kövesúton kellett volna menni, a nagyhídnak – mondta, csak úgy magának, aztán lenézett a félelemtől reszkető kutyára – Na, ez is miattad van... Meg hogy a finánc nem tud közelebb lakni. Ha most vissza-

megyünk a rendes hídig, estére se érünk oda. Kárba vész az egész napom. Megint csak miattad. Úgyhogy itt megyünk át! Valahogy. Ha meg beleveszel a vízbe... hát alighanem az lenne a legjobb. Neked is, nekem is. Na, hallgass már! – és oldalba rúgta a nyüsztítő ebet.

Mire leért a partra, már tudta, hogy nagy feladatra vállalkozott. Ahogy elnézte a jobbra-balra kilengő hidat, meg az alatta örvénylő vizet, szeme káprázni kezdett, megszédült, megtántorodott.

Hát itt jó lesz vigyázni!

– Gyere utánam a pallón, vagy ússz át, bánom is én, hogyan csinálod! – szólt hátra, bal kézzel megmarkolta az egyetlen korlátot, és fellépett a tákolmányra. Azt nem tudta, hogy a híd reszket jobban, vagy ő maga. A kutya nyüsztítve toporgott a parton, le-fel járt a víz szélében, farkát behúzta, elindult, visszahőkölt. De ezt az ember nem látta, nem tudott és nem is mert hátranézni. A jobb oldali korlát hiányzott, igyekezett hát a másik oldalra húzódni, ott érezte magát nagyobb biztonságban. Lába már nedves volt, amint a víz átbukott a pallón, eláztatta cipőjét bokáig. Ide-oda hintázott, ahogy az áradat taszigálta a hidat, az is eszébe jutott, hogy élete során három olyan áradás volt, ami elragadta az egész alkotmányt. Mi lesz, ha most jön a negyedik? Esetleg éppen ezekben a pillanatokban, mikor ő itt evickél. Vagy mi lesz, ha jön majd vissza a fináncból, és akkor nem leli meg a helyén a hidat?

Ezen elmélkedett, miközben apró tyúklépésekkel araszolt előre, bal keze elfehéredve kapaszkodott a korlátba, s egyre jobban félt. Hallotta valahonnan a háta mögül a kutját, alatta ordítva fenyegetőzött a patak, s ő úgy döntött, hogy visszafordul.

Lassan szembefordult a hegyekkel. Mintha a bibliai özönvíz hömpölygött volna feléje, s mikor jobb kezével is belekapaszkodott a korlátba, egy nagyobb kilengés teste teljes súlyát hozzá préselte. A fa bizonyára reccsent eget, bár ezt a patak zúgásától nem hallotta, és ő belezuhant a vízbe.

Hideg is volt, nyelt is belőle jócskán. Mikor a felszínre ért, a sodrás neki-vágta a korlátját vesztett pallónak, nagyot koppant a feje, átsodródott a híd alatt, s félig öntudatlanul vitte az ár lefelé. Fákat látott, köveket, néha az eget is, de legfőképpen vizet, freccsenő tajtékokat, s mikor alámerült, a zavaros nagy semmit. Keze-lába kapálódzott, s a félelem, amit a hídon érzett, semmi sem volt ahhoz képest, ami a vízen a fejére ült, nyomta lefelé, igen, ez már a halál volt, ott kapkodott lucskos csontkezeivel a lelke után. A hegyek bosszúja, gondolta, azok küldték rám az áradatot odafentről, ez a jutalmam, amiért az álmaimat nem teljesítettem be, amiért sose másztam meg bérceiket, amiért sosem...

Ekkor kalimpáló kezébe valami bokor meder fölé hajló ága akadt. Markolta, ahogyan csak bírta, lábát túlvitte a sodrás, felsőteste oldalra billent, ahogy kapaszkodott a bokorba, az életbe.

Ahogy kirázta szeméből a vizet, és jobban körül tudott nézni, látta, hogy ez még nem a megmenekülés. Nem is bokor volt az, amibe kapaszkodott,

hanem egy fűzfa part fölé hajló ága, a part pedig még méterekkel távolabb, s köztük leküzdhetetlenül hömpölygő áradat.

Csimpaszkodott az ágba, s nem jutott semmi az eszébe. Nem érzékelte az időt, fogalma sem volt róla, mennyi ideje lehetett már a patakban, csak azt tudta, hogy egyre jobban fázik.

Akkor látta meg a kutyát. A parton szaladt lefelé, öreg, fáradt és hályogos szemei az embert figyelték.

– Kiskutyám! – sipította. – Segíts! Gyere! Segíts!

A kutya, aki ugyan nyulakról álmodott, ám félt a víztől, látta, hogy a falkavezér bajban van. A félelem azért még egy pár pillanatig dolgozott benne, mígnem legyűrte a hűség, és a vízbe ugrott.

– Gyere, kiskutyám! – sírt az ember. A sodrás olyan erős volt, hogy túlvitte a fűzfán a kutyát. Az megpróbált ugyan az árral szembefordulni, de nem bírt. Egy ideig küszködött, majd elfordult, a túlsó part felé evickélve eltűnt a part menti bokrok takarásában. De hamarosan megint megjelent, elfutott az ember mellett, futott folyásiránnyal szemben, s ott ismét a vízbe ugrott. A sodrás valósággal hozzácsapta a gazdához, aki érezte a fogatlan kutyaállkapcsot összezárulni a karján, elengedte a fűzfaágot, helyette belemarkolt a kutya szőrébe, s vitte őket a víz lefelé. A kutya szuszogott, hörgött, ahogy víz került a torkába. Az ember már nem tett semmit, csak hagyta, hogy történjenek a dolgok úgy, ahogy akarnak. Nagyon lassan közeledett a part, fák és bokrok rohantak el mellettük, az ember pár pillanatra elveszítette az eszméletét, majd arra riadt, hogy sár tapad az arcára, a patakparton fekszik, lába még a vízben, és a kutya húzza kifelé.

Aztán mindketten elterültek a fűben, s feküdtek, feküdtek lihegve nagyon sokáig.

Mikor az ember úgy érezte, hogy visszatért belé annyi erő, hogy meg tud mozdulni, levetkőzött, kicsavarta, s a napra teregette ruháit. Visszafeküdt a fűbe, s csak feküdt a forró nap alatt. A kutyának még nem jött vissza az ereje, feküdt, de a szeme nyitva volt, s rajongva bámulta a falkavezért.

Az ember meg a kék eget bámulta. Lassan elhitte, hogy él. Emlékek jöttek elő megint, ahogy feküdt a fűben. Egy kiskutyára emlékezett, a zsebében hozta haza, kesztyűnyi szőrgombolyag volt csupán, ki gondolta volna, hogy ez lesz aztán belőle. Emlékezett kerítésen átugró tolvajokra, meg arra is, hogy egyikükbe véres sebet harapott az éber kutya. Teliholdas éjszakákra is emlékezett, mikor ahányszor csak résnyire nyitotta az ajtót, és kikémlelt az udvarra, pillanatokon belül mindig megjelent az eb, jelezve, hogy ott van, figyel és vigyáz. Valóban úgy tűnt, hogy soha nem aludt.

Nem vittem sokra az életben, mindig csak másokat szolgáltam, de azért egy szolgálóm nekem is volt, gondolta. A kutya még mindig őt nézte, és suhintott párat a farkával.

– Na, helyrejöttél már? Kipihented magad?

A kutya felült, és megnyalta az ember kezét, aki öltözködni kezdett. Forró volt a nap, gyorsan megszáradtak a ruhák.

– Itt az idő, mennünk kell, hallod-e! A finánc már biztosan vár – elnézett arrafelé, amerre a hegyeket is sejtette. – Ne bánkódj azért. Ez az élet rendje. Na, gyere!

És elindult tovább.

A kutya felélénkült, előreszaladt.

– Nocsak! De virgonc lettél! Mint valami kölyök. Ha tudnád, hova megyünk, nem sietnél ennyire.

A kutya nem tudta, viszont felismerte a helyet. Fiatal korában többször is jártak erre, s csupa kellemes emlék maradt meg benne azokról az utakról, finom falatok, gyerekek, akikkel jó nagyokat lehetett játszani, s csupa kedves, barátságos helybeli kutya, köztük egy szuka, egy nagyon szép, kívánatos szuka...

Most is megérezte egy kutya szagát, bár az egy kan szaga volt, s ez óvatosságra intette. Megállt, bevárta az embert, s már nem szaladt előre, jobbnak látta, ha mellette marad.

Az útszéli magányos ház udvarából úgy csattant a mérges kutyaugatás, akár a korbács. Az ember kötelet vett elő, s kutyáját egy telefonpóznához kötötte, majd a kapuhoz lépett.

– Vámtiszt úr! Hahó! Vámtiszt úr!

Az udvarból egyre mérgesebben csaholt a házőrző, a házból kövér ember totyogott elő, s éppen feltette a nadrágtartóját. Szemei fölé ellenzőt formált kezéből, úgy nézett az idegen felé.

– Én vagyok az, vámtiszt úr! Meghoztam a kutyát.

– Ja, maga az? Azt hittem, már nem is jön.

Kezet fogtak. A fináncnak sörszaga volt.

– Hát ez volna az – bökött az ember a kutyája felé.

– Na, komám, amint nézem, te is megetted már a kenyered javát! – mondta neki a finánc, s a kutya boldogan rázta a hátsó felét, mert tudta, hogy róla van szó, s hozzá beszélnek.

– Meg bizony. Tizenhárom éves. Eddig még úgy-ahogy bírta, de most már csak akadék.

– Ekkora utat megtenni... Mért nem csapta agyon? Vagy akasztotta volna föl.

– Tudja, hogy van az. Sajnálom. Az meg mégis olyan piszkos munka... – összeharapta a száját, ezt talán mégse kellett volna mondania, a finánc is összehúzta a szemöldökét kicsit.

– Hát miért nem szólt akkor a vadásznak?

– Szóltam én. De ő meg azt mondta, hogy ő nem sintér. Ő ajánlotta magát.

– Megyek, hozom a pisztolyt – fordult sarkon a finánc. Mintha kicsit meg lett volna sértve.

Az ember téblábolt a kapuban, s nem nézett a kutyára.

Hamarosan jött a finánc.

– Mivel tartozom, vámtiszt úr?
– Hát ahogy megbeszéltük.
Az ember matatott a zsebében, fizetett.
– Kicsit vizes. Belecsúsztam a patakba.
– Csak nem a Szentlőrinci úton jött?
– Arra.
– Nem vitte el a vihar a hidat?
– Nem, de visszafelé inkább elkerülök az országútnak.
– Az jókora séta lesz, hallja-e!
– Megyek is! – a kötelet eloldozta a telefonpóznáról, és a finánc kezébe nyomta. – Köszönöm a segítségét, a viszontlátásra!

A kutyára most sem nézett rá.

A finánc morcosan nézett utána, siet a nyavalyás, gondolta, most meg majd áshatom a gödröt egyedül.

– Na, gyere! – mondta a kutyának. – Elmegyünk odáig, ahol azok a nagy fák vannak. Ígérem, nem fog fájni.

Mentek. A kutya a szagokat vizsgálgatta. Nicsak, itt egy tüzelő szuka ment el, és lám, nem is egy, hanem két kan ment a nyomában. Abból az egyiknek valami baja volt, a másik pedig nem is olyan régen disznóbelsőséget evett. Vallatta az illatokat az öreg kutya, aki nyulakról álmodott, miközben békésen ballagott a nem túl jó szagú, de kedvesen beszélgető ember mellett. Megtanulta élete során, hogy mindig az ember a főnök. S az ember jó. Enni ad, meg fedelet a fejed fölé. Ő a falkavezér. S mindig igaza van.

És az embernek ezúttal is igaza lett.

Tényleg nem fájt.